

Dôchodkový systém a jeho budúcnosť

November 2020

Obsah prezentácie

- Prehľad dôchodkového systému
- Dlhodobé projekcie výdavkov na dôchodky
- Prípadová štúdia: Zefektívnenie sporenia v II. pilieri

Štruktúra dôchodkového systému

- I. pilier
 - Priebežne financovaný
 - Povinný
- II. pilier
 - Sporivý
 - Dobrovoľne povinný
- III. pilier
 - Sporivý
 - Dobrovoľný

Financovanie dôchodkového systému

- Pracujúci sú povinne dôchodkovo poistení
- Poistenec platí 28,75 % zo svojej hrubej mzdy
 - 18 % na starobné poistenie
 - 6 % na invalidné poistenie
 - 4,75 % mzdy na rezervný fond solidarity
- Dôchodkové poistenie tvorí 21,2 % ceny práce

I. pilier

- Typy dôchodkov:
 - Starobný
 - Predčasný starobný
 - Invalidný
 - Vdovský/vdovecký
 - Sirotský
 - Iné

- Dodatočné príspevky:
 - Minimálny dôchodok
 - 13. dôchodok

Starobný dôchodok

- Nahrádza príjem v starobe

$$\text{Starobný dôchodok} = \text{Obdobie dôchodkového poistenia} \times \text{Priemerný osobný mzdový bod*} \times \text{Aktuálna dôchodková hodnota}$$

- *Priemerný osobný mzdový bod** sa zvyšuje pre nízkopríjmových a znižuje pre vysokopríjmových
- Aktuálna dôchodková hodnota** udáva mesačný dôchodok za jeden rok pri priemernej mzde

Starobný dôchodok

Starobný dôchodok	=	Obdobie dôchodkového poistenia	X	Priemerný osobný mzdový bod*	X	Aktuálna dôchodková hodnota	
		↓		↓		↓	
Nízkopríjmový (60 % priemernej mzdy)		40 rokov	X	0,68	X	13,6361	= 371,0 eur
Priemerný (100 % priemernej mzdy)		40 rokov	X	1,00	X	13,6361	= 545,5 eur
Vysokopríjmový (150 % priemernej mzdy)		40 rokov	X	1,42	X	13,6361	= 774,6 eur

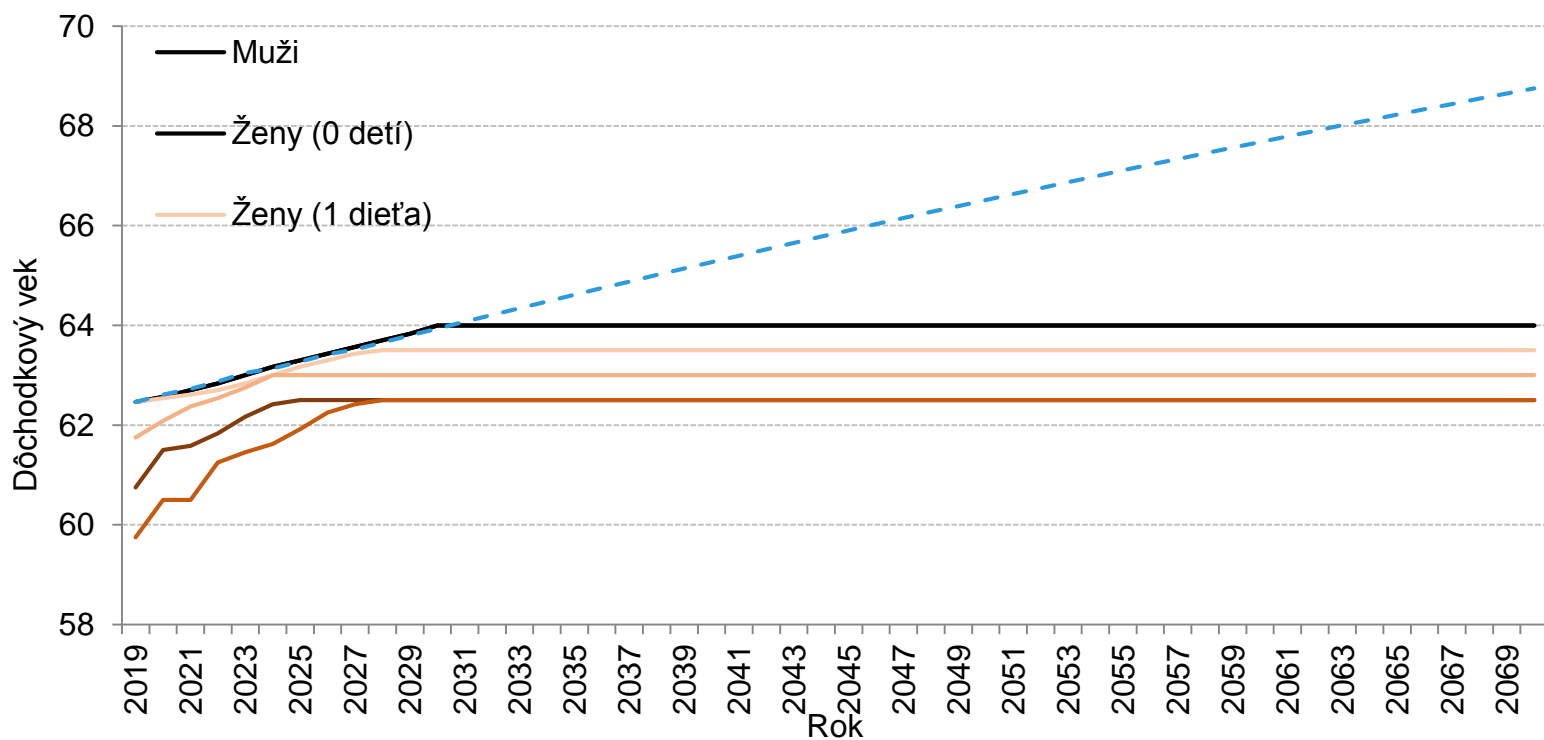
Starobný dôchodok

- ADH rastie tempom priemernej mzdy
 - Tým sa zaručí **miera náhrady 50 %** (545,5 eur/1092 eur)
- Starobné dôchodky sú zvyšované tempom inflácie
 - Do roku 2021 minimálne o 2 % priemerného dôchodku
- 1 087 000 vyplácaných dôchodkov
- Priemerný dôchodok vo výške 487 eur
- Minimálna doba poistenia pre získanie nároku je 15 rokov

Dôchodkový vek

- Dôchodkový vek je v súčasnosti **62 rokov a 8 mesiacov** pre mužov
- Pre každú kohortu sa zvyšuje o 2 mesiace
- Matky majú nižší dôchodkový vek, zvyšuje sa im rýchlejšie
- Strop na dôchodkový vek spôsobí dlhšie dôchodky kvôli rastúcej dĺžke života
 - 64 rokov pre mužov; 62,5 – 64 rokov pre ženy

Dôchodkový vek

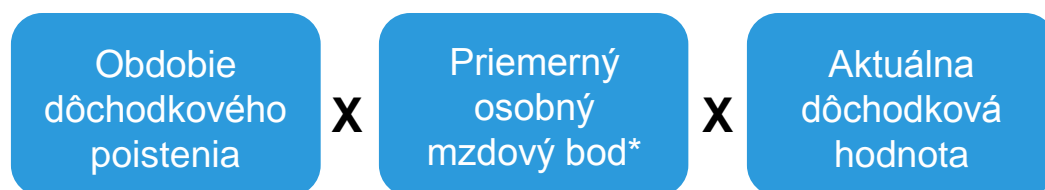

Predčasný starobný dôchodok

- Poistenec môže odísť do dôchodku najviac 2 roky pred dovŕšením dôchodkového veku
- Za každých začatých 30 dní skoršieho odchodu sa mu doživotne kráti dôchodok o 0,5 %
- Za každých 30 dní neskoršieho odchodu sa mu doživotne zvýši dôchodok o 0,5 %

Invalidný dôchodok

- Nahrádza príjem v prípade trvalého poklesu vykonávať pracovnú činnosť o viac ako 40 %
- Plný dôchodok (pokles schopnosti > 70 %)

- Čiastočný dôchodok (40% < pokles schopnosti <= 70%)

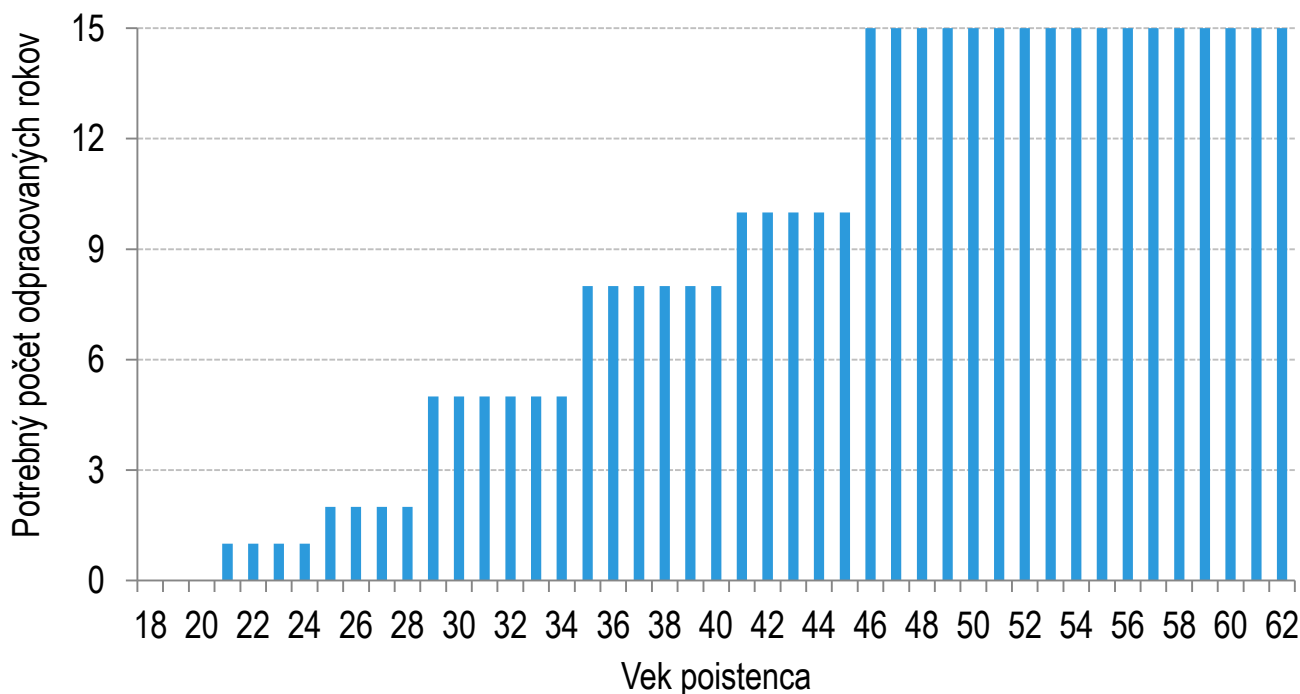

Invalidný dôchodok

- 234 000 vyplácaných dôchodkov
- Priemerný čiastočný dôchodok (do 70 %) je vo výške 218 eur, plný (nad 70 %) je vo výške 394 eur.
- Invalidné dôchodky sú indexované infláciou
- Do roku 2021 hybridná indexácia
 - Dôchodok musí rásť minimálne o 2 % priemerného dôchodku

Invalidný dôchodok

- Pre nárok na invalidný dôchodok musí mať poistenec odpracovaný počet rokov podľa jeho veku:

Pozostalostné dôchodky

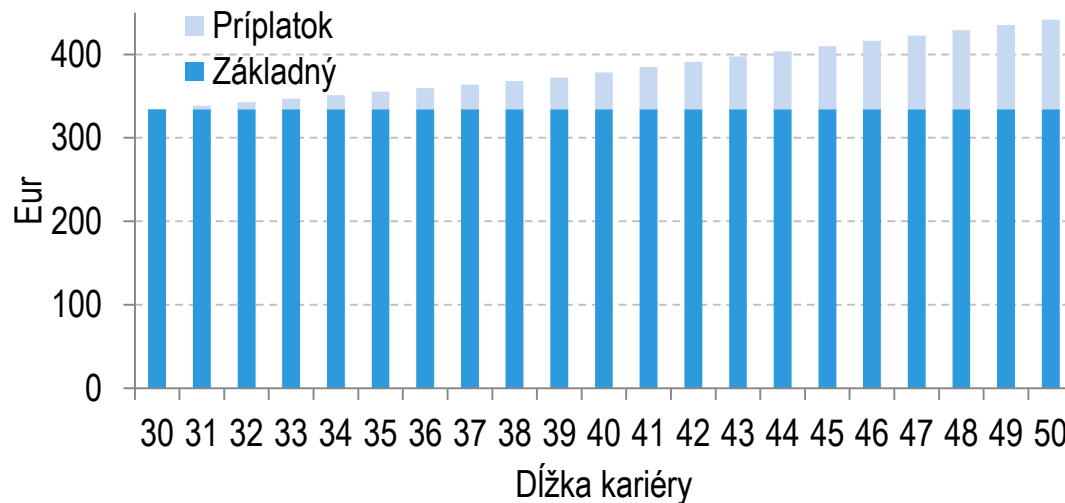
- Nahrádza príjem v prípade úmrtia manžela/manželky/rodiča
- Jeho výška závisí od dôchodku umretého
 - Vdova/vdovec má nárok na 60 % dôchodku pozostalého
 - Sirota má nárok na 40 % dôchodku pozostalého
- Vdova/vdovec má nárok minimálne na rok, dlhšie napr. ak
 - Poberá starobný dôchodok
 - Vychovala 3 deti
- Sirota má nárok kým je nezaopatrené dieťa, maximálne do 26 rokov

Pozostalostný dôchodok

- 290 000 vdovských, 49 000 vdoveckých a 18 000 sirotských vyplácaných dôchodkov
- Priemerný vdovský vo výške 272 eur, vdovecký 217 eur, sirotský 140 eur
- Invalidné dôchodky sú indexované infláciou - do roku 2021 hybridná indexácia

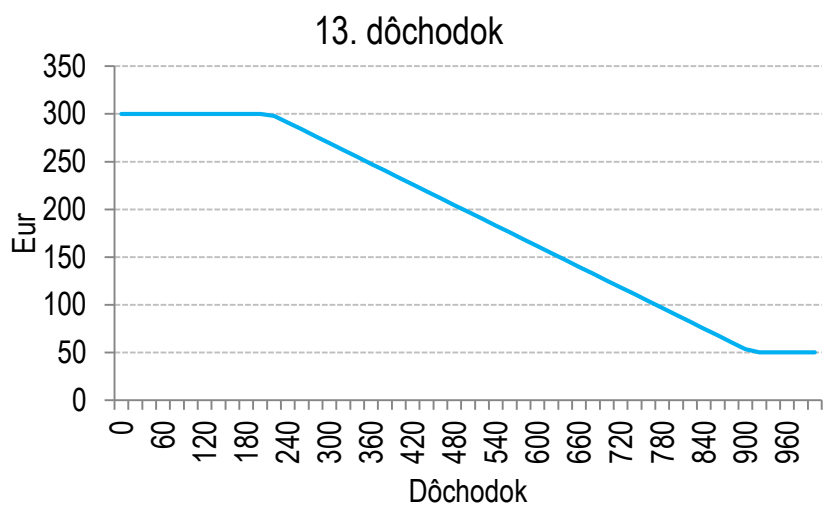
Minimálny dôchodok

- Nárok má každý, kto odpracoval aspoň 30 rokov
- Garantovaný starobný dôchodok na minimálnej úrovni
- 33 % priemernej mzdy + príplatok za dlhšiu kariéru

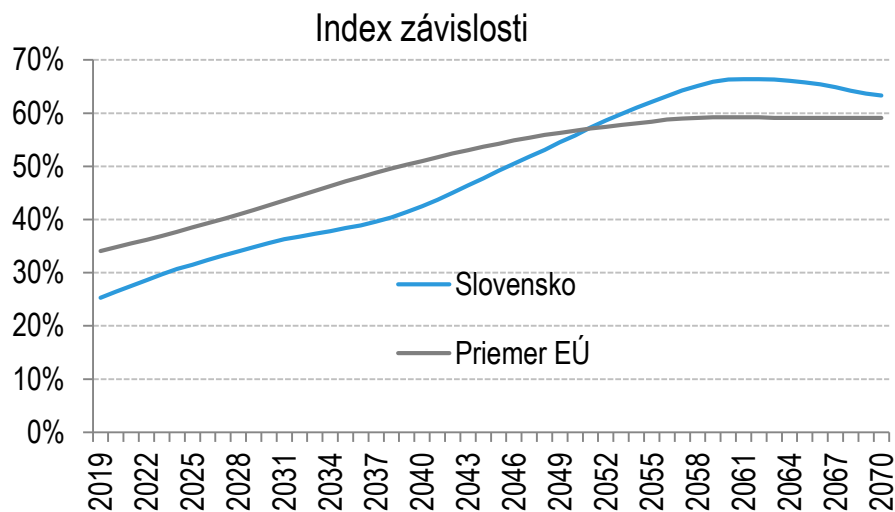
13. dôchodok

- Najnižšie príjmoví získajú 300 eur
 - S vyšším dôchodkom jeho výška klesá
- Vyplácaný každoročne v decembri

Budúcnosť systému

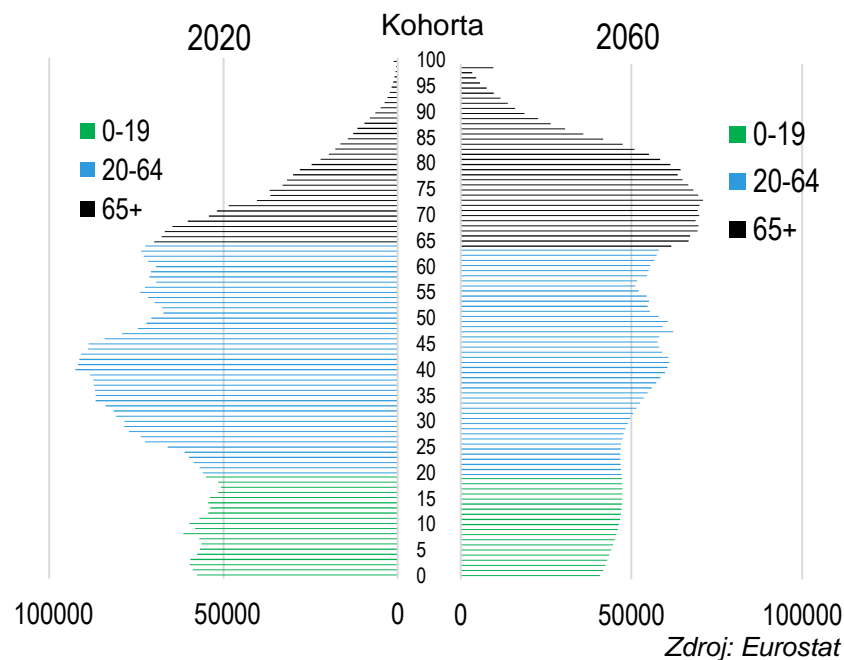
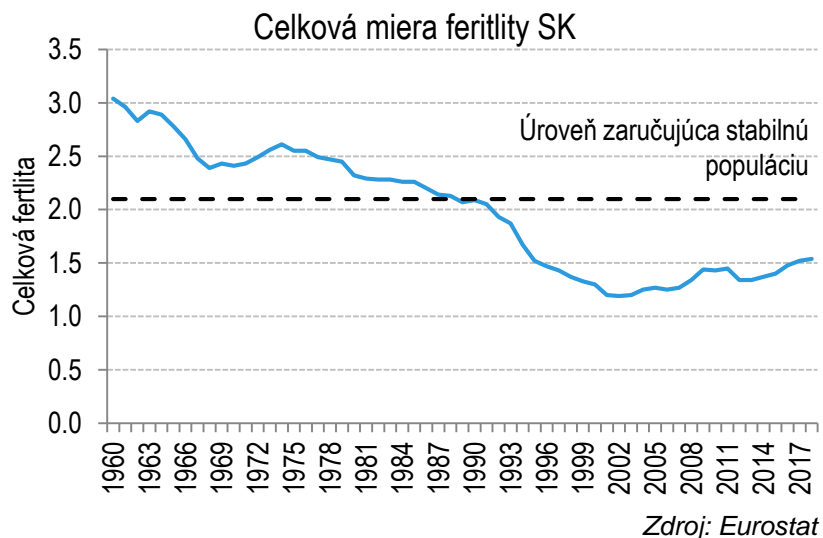
- Index závislosti (Populácia 65+/Populácia 20-64 rokov)
- Slovensko bude druhou najrýchlejšie starnúcou krajinou EÚ

Zdroj: Eurostat

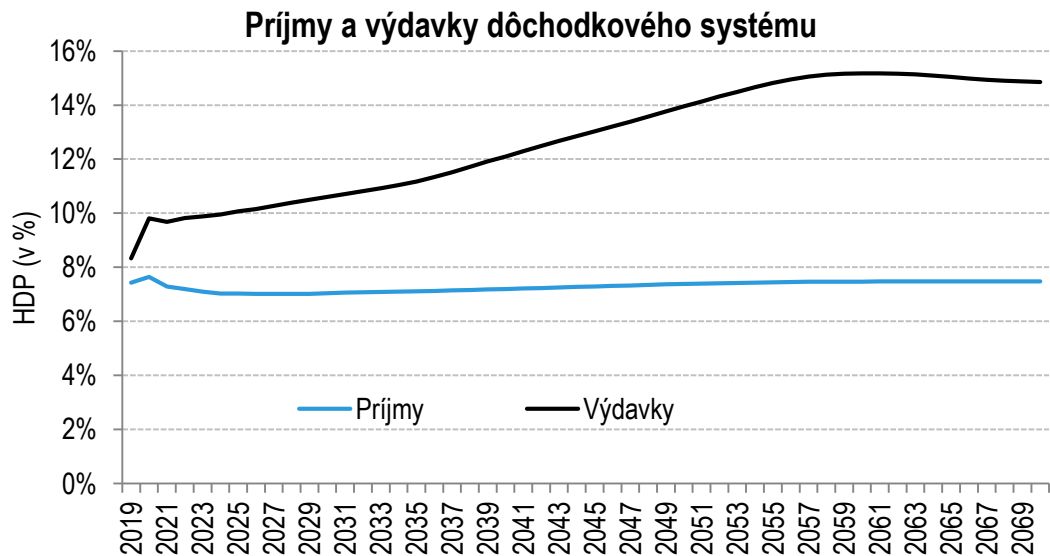
Budúcnosť systému

- Celková fertilita je výrazne pod úrovňou 2,1
- Demografické zmeny spôsobia výrazný tlak na dôchodkový systém

Budúcnosť systému

- V roku 2060 budú výdavky na dôchodky viac ako dvojnásobné oproti príjmom do systému
- Dôchodkový systém je dlhodobu neudržateľný

Zdroj: IFP

Otázka na diskusiu

- Ako zvýšiť dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému?
 1. Vyššie odvody
 2. Nižšie dôchodky
 3. Rastúci vek odchodu do dôchodku
 4. Iné

II. pilier

- Každý poistenec sa do veku 35 rokov môže rozhodnúť vstúpiť do II. piliera.
- Z jeho odvodu 18% na dôchodkové poistenie sa časť pošle na jeho účet u DSS (dnes 5 %, porastie na 6%)
- Financie sa investujú na finančných trhoch a poistenec tak získa diverzifikáciu príjmov na dôchodku
- Dnes musíme dôchodkový systém dofinancovávať, v budúcnosti však budeme mať nižšie výdavky

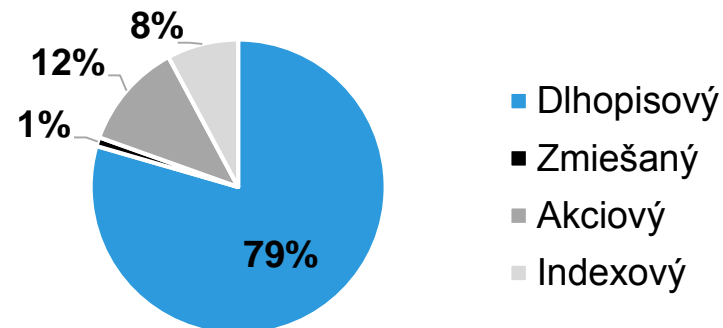
III. pilier

- Dobrovoľná schéma
- Zamestnávateľ a zamestnanec môžu posielat' prostriedky na účet jednotlivca
- Peniaze budú k dispozícii až v dôchodkovom veku
- Príspevky do výšky 180 eur ročne je možné odpočítat' od základu dane z príjmu

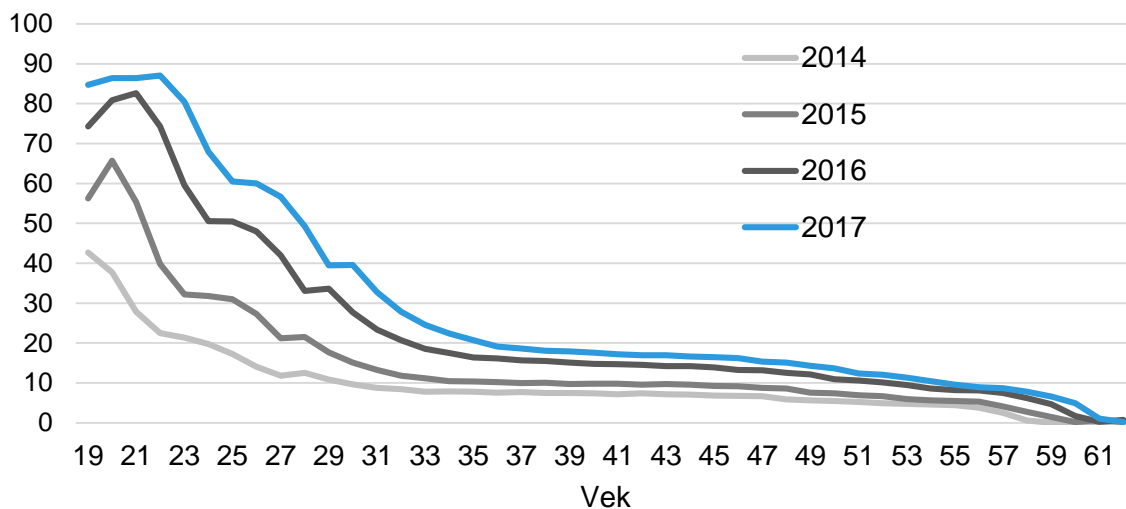
Investovanie v II. pilieri

- 4 dôchodkové fondy
 - Dlhopisový
 - Zmiešaný
 - Akciový
 - Indexový

Rozdelenie majetku v II. pilieri podľa fondov (2017)

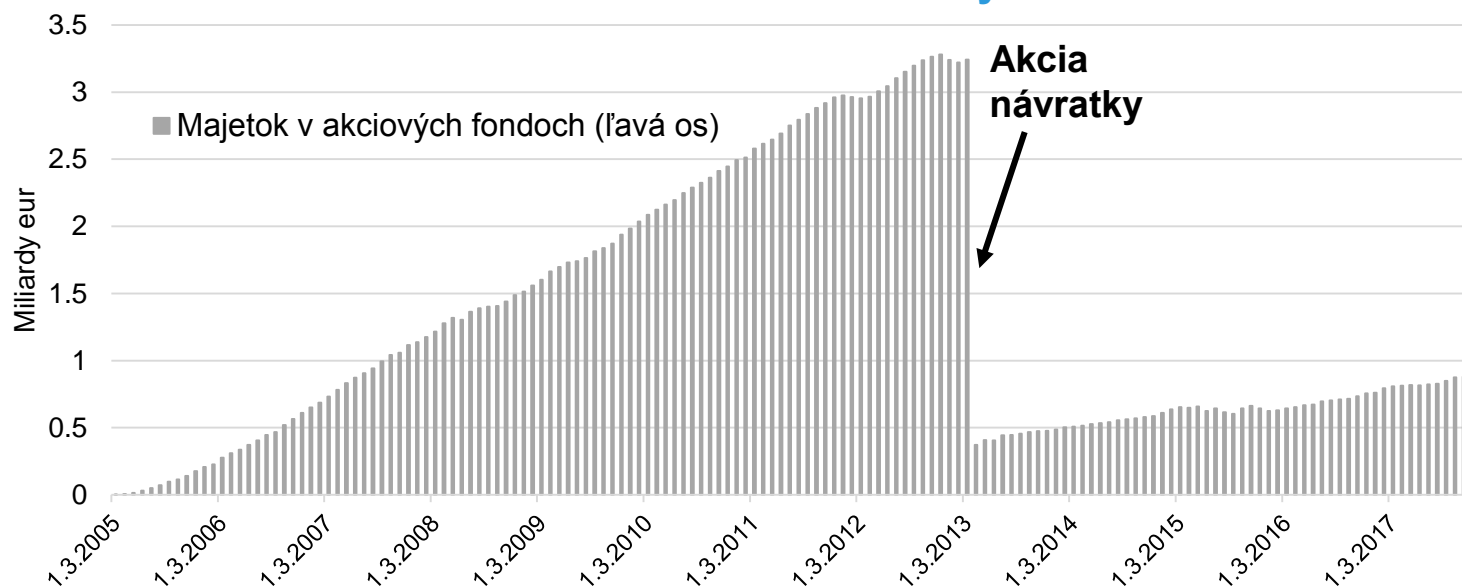
Podiel sporiteľov v rizikových fondoch (v %)

Zásahy do II. piliera

- **Akcia návratky:** Ak sporitelia neposlali návratku s rozhodnutím o zotrvaní v rizikovom fonde, boli presunutí do dlhopisového garantovaného fondu

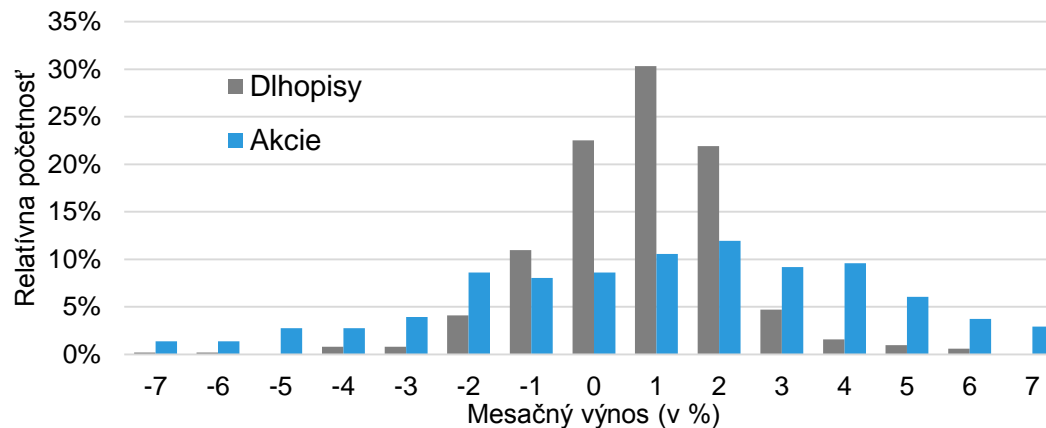
História investovania v akciových fondoch

Dlhodobé investovanie

- Akcie sú **rizikovejšie**, avšak prinášajú **vyšší výnos**
- Pri dlhodobom sporení **dočasná volatilita nevadí**
- V mladom veku investovať do akcií, pred dôchodkom presúvať majetok do konzervatívnych fondov

Histogram mesačných výnosov

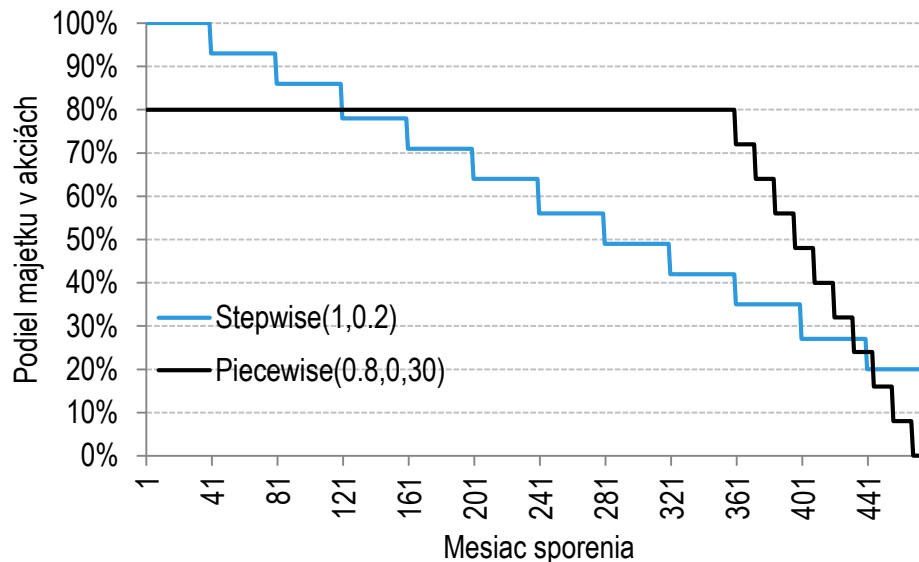

Predvolená sporiaca stratégia

- Riešením nízkej alokácie úspor do akcií môže byť **predvolená sporiaca stratégia**
- Zavedenie predvolenej stratégie odporúča **Svetová banka, OECD a Revízia výdavkov MPSVaR**
- Predvolená stratégia zohľadňuje **teóriu životného cyklu**
 - V **mladosti** investuje jednotlivec **rizikovo**, s rastúcim vekom presúva aktíva do dlhopisov
 - Alokácia úspor do akcií by závisela na **veku sporiteľa**

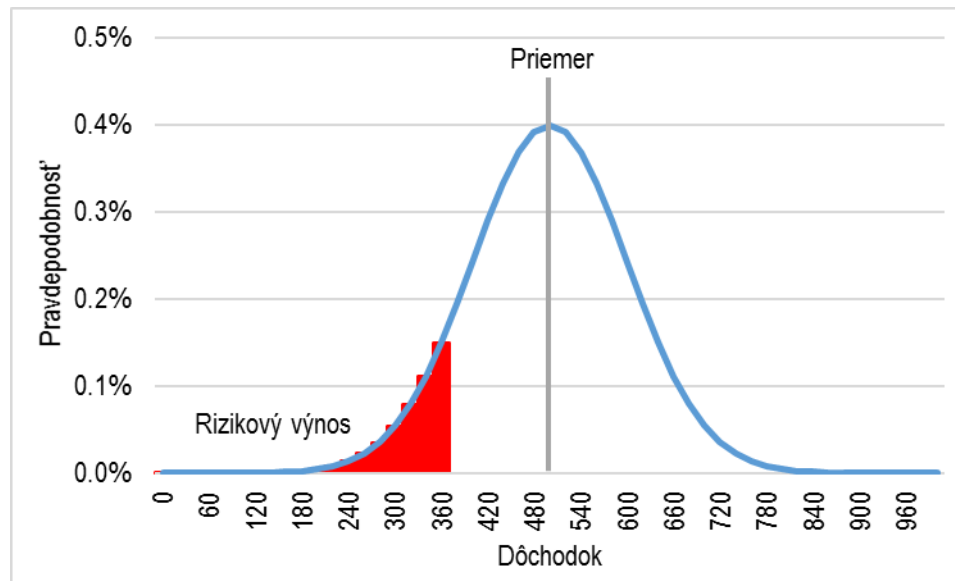
Predvolená sporiaca stratégia

- Predvolená stratégia definuje, akú časť úspor mám mať investovanú v akciách
- Príklady stratégií:

Porovnanie stratégií

- Simulácie 10 000 možných trajektórií výnosov akcií a dlhopisov
- Získame pravdepodobnostné rozdelenie možných dôchodkov z II. pilieru
- Rozhodujeme sa podľa výnosu a rizika

Predvolená sporiaca stratégia

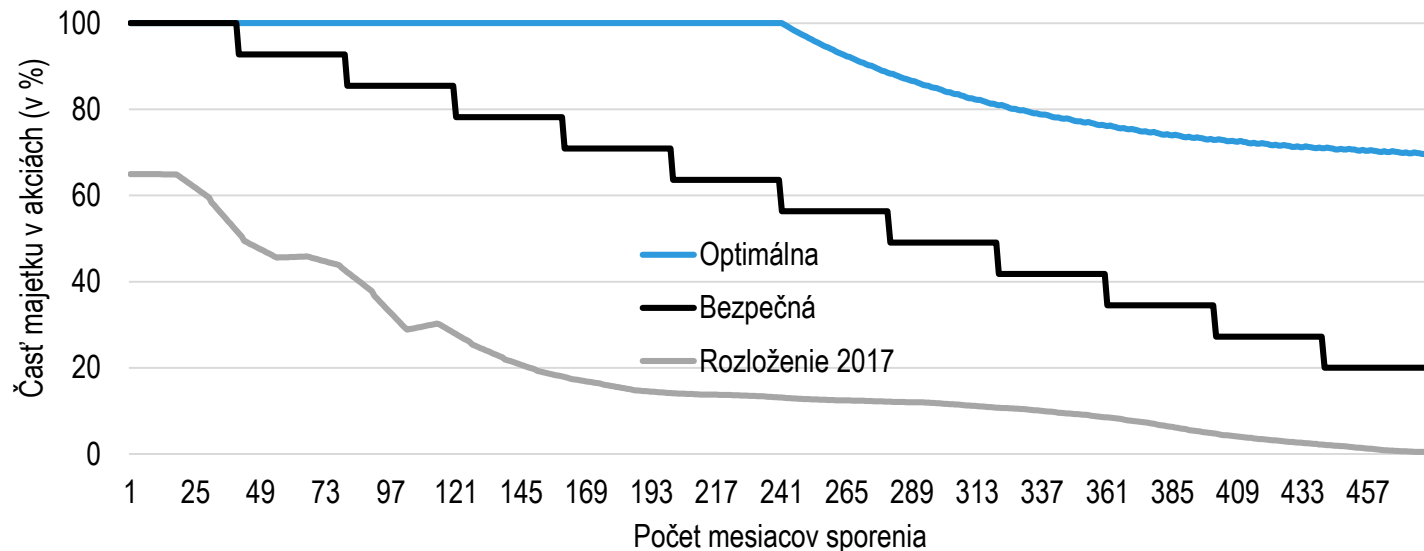
- **Ktorá stratégia je optimálna?**
- Potrebne vytvoriť úžitkovú funkciu, ktorá prevedie výnos a riziko na jedno číslo
- Možné vyjadriť pomocou Sortinovho pomeru:

$$Sortino = \frac{f(\text{výnos oproti benchmarku})}{g(\text{riziko pod benchmarkom})}$$

- Cieľom čo najvyšší výnos pri čo najnižšom riziku

Optimálna stratégia

- **Optimálny** pomer výnosu k riziku oproti dlhopisovému fondu má tzv. **akumulačná stratégia**
- Alternatívou je **bezpečná „schodovitá“ stratégia**, ktorá prináša najvyšší výnos pri minimálnom riziku

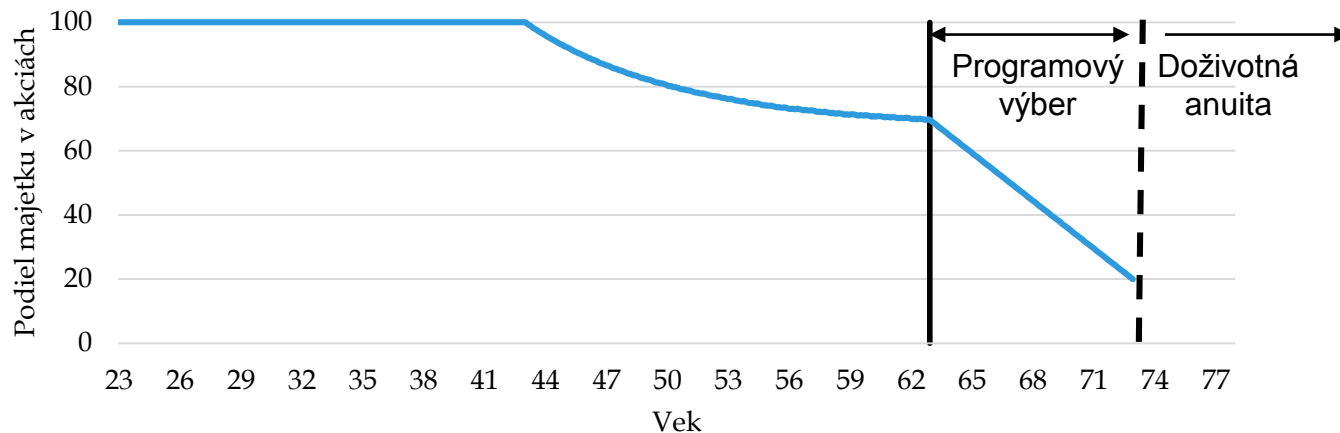

Výplatná fáza

- Po dovŕšení dôchodkového veku sa počas 10 rokov znižuje pomer majetku v akciách na 20 %

Investičná stratégia	Očakávané úspory	Riziková hodnota
Anuita pri odchode do dôchodku	559	235
Anuita po programovom výbere	767	193

- Až 93 % sporiteľov si voľbou programového výberu polepší

Stratégia pre aktuálnych sporiteľov

- **Pre sporiteľov do 50 rokov** je najvhodnejším riešením presun do optimálnej **akumulačnej stratégie a zároveň úprava výplaty** dôchodku (10 rokov PV a následne anuita)
- Tabuľka udáva výšku úspor pri dovŕšení dôchodkového veku pre typického sporiteľa s **nasporenou čiastkou 7 000 eur a 22 rokmi do dôchodku**

Investičná stratégia	Očakávané úspory	Riziková hodnota
Dlhopisový fond	50 900	34 400
Optimálna stratégia	73 000	33 600